

Marco Canale

per Ahmed Ghazali

Ets argentí i vius a Espanya. Qui és el teu públic? Per a qui escrius?

Depèn de l'obra. *La bala en el ventre*, per exemple, tracta sobre el conflicte basc, i està escrita en espanyol i en basc; per tant, penso que és una obra que pot resultar interessant a Espanya. D'altres potser són més interessants per a l'espectador argentí, però intento que totes les obres puguin arribar a qualsevol tipus de públic.

Jo sóc del Marroc i ara visc a Espanya, després d'haver viscut a França i al Canadà. Dels meus viatges, he après que un mateix idioma no garanteix una comprensió clara entre les diferents societats. El meu francès marroquí és molt més proper a l'espanyol que es parla a Andalusia (a causa de la llarga his-

tòria d'intercanvi i veïnatge que encara es manté avui en dia) que no pas al francès de Bèlgica o del Quebec. Quina creus que és la situació entre Espanya i l'Argentina? Em pregunto si l'espanyol d'Argentina és més proper al portuguès del Brasil que no pas a l'espanyol parlat a Madrid...

Crec que en la realitat social hi ha vincles molt importants amb els altres països llatinoamericans, però en d'altres aspectes —que inclouen el llenguatge i la cultura—, crec que l'Argentina és més propera a Espanya que, posem per cas, al Brasil.

Vaig llegir Mujeres andando com una coreografia i, fer-ho així, em va agradar molt. Però en l'obra hi ha un vertader discurs ideològic. En ocasions, això crea una tensió en la

teva escriptura: el compromís ideològic i la llibertat artística sembla que s'enfrontin de nou. Què ens pots dir d'això avui?

No penso que sigui així. Perquè crec que el teatre està format per molts escriptors i creadors, i que el punt de vista ideològic ha obert diversos camins estètics. Penso en Maiakovski, Genet, Pasolini, Manuel Puig i molts més, que van innovar profundament en el teatre (o en la literatura) i que la seva innovació estava relacionada amb el seu punt de vista polític. No crec en el teatre de tesi, ni en el *realisme social*. Penso que no hem de dir a la gent què ha de pensar. Però m'interessa mostrar les coses que no mirem i intentar trencar la certesa que ens han ficat al cap segons la qual no podem canviar res. Tal com va dir Angélica Liddell al seu assaig *El mono que aprieta los testículos de Pasolini*, el teatre pot trencar la barrera de la informació que ens manipula i ens immobilitza. Si relacionem això amb el tema de *l'altra cultura*, penso que ens hauríem de fixar en les causes, perquè hi ha el risc de veure *l'altra cultura* des d'un punt de vista

superior que no qüestiona el nostre lloc. I no m'agrada el *teatre turístic* que diu: «oh, mira el que està passant al tercer món, tenim molta sort de viure aquí». Primer de tot m'agradaria atacar la nostra societat i a nosaltres mateixos.

Un dels moments més interessants del nostre taller va ser la teva reacció al text de Marie Henry Hola Suzanna. Vas criticar el fet que la Marie (que no ha estat mai a l'Argentina i que no coneix gairebé res d'aquest país) es va prendre tota la llibertat del món per utilitzar elements de la realitat social argentina (alguns dels quals fan referència a una realitat molt dura) per jugar-hi en un text molt formal. Aleshores, es va obrir un intens debat sobre la llibertat/responsabilitat d'un artista per tractar una realitat que no és la seva. Et faria res tornar-me a donar el teu punt de vista i dir-me si el debat et va fer veure alguna cosa més sobre aquest tema?

Això només tenia relació amb la part del text que parlava de *villas miserias* (barris molt pobres). I el que em

vaig plantejar va ser quin era l'acostament que feia el text a aquella realitat tan dura. Ara tinc la impressió que les meves preguntes tenien el gran risc de semblar una mena de *censura ètica* (tal com dius, que podien coartar la llibertat). I d'altra banda, potser és aquest el risc d'enviar un missatge confús sobre una cosa terrible que està succeint. Potser el que va ser interessant per a mi va ser entendre que necessito totes aquestes preguntes.

L'Argentina és clarament una barreja de gent d'orígens ètnics i culturals molt diferents. Es reflecteix, això, en la teva escriptura i de quina manera?

Crec que la gran diferència rau entre els blancs i els que no són blancs. Ser fill o nét d'espanyols, italians, francesos o alemanys no és ara cap diferència important. Però ser una barreja de races està relacionat amb la gent pobre (no sempre, però la majoria d'ells) i això apareix, no directament, en algunes de les meves obres. Penso que l'Argentina és un país molt racista (no acceptat).